

Gered van de slopershamer

Landgoed Oud Rosenberg in volle glorie hersteld

LOOSDUINEN - Na een ingrijpende restauratie wordt het landhuis 'Oud Rosenberg' aanstaande vrijdag opgeleverd. Hiermee is een stuk cultureel erfgoed behouden voor Loosduinen.

Het landgoed Oud Rosenberg werd in 1894 voor een bedrag van f 47.000,- door jonkheer Quarles van Ufford aan het bestuur van het Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen te 's-Gravenhage te koop aangeboden. Het had niet veel gescheeld of het inmiddels beschermde monument was zo'n honderd jaar later ten prooi gevallen aan de slopershamer. De renovatiekosten bedroegen namelijk meer dan zestig procent van de nieuwbouwwaarde. De overheid kan in dat geval beslissen dat het doek voor een gebouw valt. Zover is het gelukkig niet gekomen. Het management van Rosenberg heeft zich sterk gemaakt voor restauratie. Na lang onderhandelen heeft de stichting van Monumentenzorg een half miljoen subsidie los gekregen. De kosten van de totale restauratie bedroegen overigens 3,6 miljoen.

Tevreden

Het resultaat stemt het hoofd van de civiele dienst van Rosenberg, de heer De Kruijf, tot tevredenheid. „Van Monumentenzorg kregen we vooraf de opdracht mee om het landhuis zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat terug te brengen. Om dat te kunnen realiseren heeft het architectenbureau HTV, dat gespecialiseerd is in restauraties, een historisch onderzoek gedaan. Opmerkelijk genoeg leverde een speurtocht langs de archieven van de gemeente Den Haag niet veel op”.

Bij een rondleiding door het statige, strak vormgegeven, landhuis wijst de Kruijf op de kleuren van de binten. „Door stukje bij beetje de verf ervan af te schrapen kwamen we te weten welke kleur oorspronkelijk is gebruikt”. Op die ma-

nier kon, bij gebrek aan voldoende historisch materiaal, toch een reconstructie van het verleden worden gemaakt. Een verleden waarin het herenhuis heel wat verbouwingen te verwerken kreeg.

De aanbouwsels die daarvan het gevolg waren werden bij de restauratie weggehaald. De entree werd verplaatst. Van de zijkant van het gebouw naar de plek waar hij zich oorspronkelijk bevond: in het midden van de voorgevel. Maar ook de hele constructie van het gebouw, de ramen en de kozijnen kwamen aan bod.

In de officiële kanalen is weinig terug te vinden over de geschiedenis van Rosenberg. Wat men wel weet is dat op de plek waar zich nu het psychiatrisch centrum bevindt, vooreen een woning met landerijen genaamd 'Rosenburgh' lag. De verschillende eigenaren van het landgoed bewoonden hun bezit meestal niet zelf, maar verpachtten het aan landbouwers en veetelers. Eén van deze pachters was Mr. Johan Francois van Byemont. Er wordt aangenomen dat hij de boerenwoning liet slopen om op die plek het landhuis 'Oud-Rosenburg', wat zoveel betekent als voormalig of vooreen Rosenberg, te laten bouwen.

Vermoedelijk legde op 11 april 1775 de dochter van Van Byemont, Elisabeth, de eerste steen. Deze werd bij een uitbreiding van de villa verwijderd. En vervolgens nogmaals gebruikt als eerste steen bij de bouw van een woning. Hij is dan ook aan weerszijden van verschillende teksten voorzien. De steen is nu weer terug op zijn - waarschijnlijk - oorspronkelijke plaats. Het bestuur van Rosenberg heeft hem in bruikleen gekregen van het Loosduins Museum 'De Korenschuur'. Hij zal in de hal van het landhuis worden geïxposeerd. Om beide teksten zichtbaar te houden wordt achter de steen een spiegel geplaatst.

Vanaf 1 maart wordt het historische gebouw weer in gebruik genomen. Het zal dan onder-

dak gaan bieden aan het directiesecretariaat en de circuitmanagers van Rosenberg. Bovendien zijn er een opleidingslokaal voor het personeel en twee vergaderruimtes in opgenomen. Op de bovenverdieping wordt in samenwerking met het Museon een museum ingericht. Honderd jaar psychiatrie en de geschiedenis van Rosenberg komen hier centraal te staan. Voor groepen wordt het museum desgewenst opengesteld.

Voor De Kruijf is de restauratie van het landhuis een bijzonder project geweest. „Zoets maak je maar één keer in je leven mee. Je kan gerust zeggen dat we met z'n allen dit monument van de sloop hebben gered. Al is het beslist niet ten koste gegaan van de patiëntenhuisvesting”, haast hij zich te zeggen.

De officiële heropening van het landhuis, dat nu ook wordt opgenomen op de lijst voor de landelijke Monumentendag, vindt plaats op 18 mei. Op die datum wordt ook een boekje uitgebracht waarin de geschiedenis van het landhuis en 100-jaar psychiatrie worden beschreven.